

Nr 52.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1943 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om pension åt förre kontorsskrivaren G. A. Lindahl.

I en inom första kammaren under nr 25 av herr *Berg, Robert*, väckt motion, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, hemställes, att riksdagen måtte besluta, att sjukpension i enlighet med de bestämmelser, som återfinnas i allmänna tjänstepensionsreglementet, måtte beviljas f. d. kontorsskrivaren G. A. Lindahl, räknat från och med den 1 juli 1941.

I fråga om motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet hänvisa till motionen.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lindahl är född den 21 juni 1891 och således 51 år gammal;

att han varit anställd såsom kontorist å dåvarande räkenskapskontoret vid flottans station i Karlskrona under åren 1911—1917 och såsom kontorskrivare av 2:a klass å ekipagedepartementet vid Karlskrona örlogsvarv för tiden därefter intill utgången av juni månad 1941;

att, sedan Lindahl ställts under åtal för vissa förbrytelser i tjänsten m. m., överläkaren vid S:t Sigfrids sjukhus F. Weström i rättspsykiatriskt utlåtande den 17 oktober 1940 förklarar sig anse, att Lindahl vid tiden för de åtalade gärningarnas begående befunnit sig i sådant sinnestillstånd, som avses i 5 kap. 5 § strafflagen;

att medicinalstyrelsen, under hänvisning till vad medlemmen av styrelsens vetenskapliga råd, professorn V. Wigert i ärendet anför, den 10 januari 1941 avgivit det utlåtandet, att Lindahl vid tiden för de åtalade gärningarnas begående befunnit sig i sådant tillstånd, som avses i 5 kap. 6 § strafflagen;

att Lindahl genom utslag den 27 februari 1941 av vederbörande fältkrigsrätt jämlikt bl. a. 5 kap. 6 § strafflagen dömts till visst frihetsstraff för i tjänsten begångna förbrytelser ävensom till avsättning från sin anställning vid ekipagedepartementet;

att varvschefen vid Karlskrona örlogsvarv med stöd av bestämmelsen i 2 kap. 4 § militära icke-ordinariereglementet uppsagt Lindahl från dennes anställning med utgången av juni månad 1941;

att krigshovrätten genom utslag den 24 april 1942, såvitt nu är i fråga, *Bihang till riksdagens protokoll 1943. 8 saml. Nr 52—53.*

dömt Lindahl, i stället för till avsättning, till mistning under ett år av anställningen såsom kontorsskrivare av 2:a klass;

att, sedan Lindahl i skrivelse till marinförvaltningen den 5 juni 1941 anhållit om avsked med sjukpension, ämbetsverket genom beslut den 7 december 1942 funnit sig icke kunna författningsenligt bevilja ansökningen, enär Lindahl icke längre kvarstode i statens tjänst, i följd varav Lindahl allenast blivit berättigad till uppskjuten livränta;

att överläkaren Weström i utlåtande den 19 december 1942 såsom sin mening uttalat, att det sjukliga tillstånd hos Lindahl, som av Weström beskrivits i ett den 12 november samma år avgivet intyg avseende sjukpension åt Lindahl, på samma sätt förefunnits före den tidpunkt, då Lindahl entledigades;

samt att Lindahl alltjämt lider av psykisk ohälsa.

Över förevarande motion har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från statskontoret, som hört marinförvaltningen.

Marinförvaltningen har anfört i huvudsak följande:

Enligt läkarintyg utfärdat den 19 december 1942 av överläkaren vid S:t Sigfrids sjukhus i Växjö framgår, att det sjukliga tillstånd vari Lindahl befinner sig redan på samma sätt förefunnits före den tidpunkt, då Lindahl entledigats. Med hänsyn härtill synes Lindahl, därest utredning rörande sjukdomstillståndet företetts av honom före entledigandet, hava bort sjukpensioneras.

På grund av vad sålunda anförts tillstyrker marinförvaltningen bifall till förevarande motion.

Statskontoret har anfört:

Enligt vad utredningen i ärendet giver vid handen torde det icke vara uteslutet, att den psykiska ohälsa, varav Lindahl enligt de avgivna läkarutlåtandena lider, förelegat hos honom redan vid tiden för hans entledigande från anställningen vid örlogsvarvet i Karlskrona samt varit av sådan beskaffenhet, att Lindahl skulle hava varit berättigad att komma i åtnjutande av sjukpension jämlikt stadgandet i 27 § av det för honom då gällande militära tjänstepensionsreglementet, därest frågan härom uppkommit till behandling innan beslutet om hans entledigande meddelades. Statskontoret är emellertid icke berett att på grundval av den nu föreliggande utredningen taga ställning till detta spörsmål. Enligt statskontorets mening är det nödvändigt, att saken ytterligare utredes. Sålunda bör i första hand medicinalstyrelsen beredas tillfälle uttala sig i ärendet och därvid särskilt yttra sig över huruvida Lindahl vid tiden för entledigandet varit till följd av sjukdom eller nedsatt arbetsförmåga oförmögen till fortsatt tillfredsställande tjänstgöring.

I anledning av vad statskontoret sålunda anfört har utskottet införskaffat förnyat utlåtande från statskontoret, som hört medicinalstyrelsen.

Medicinalstyrelsen har efter att ha tagit i övervägande innehållet i handlingarna i ärendet jämte förberörda av överläkaren Weström den 17 oktober

1940 avgivna rättspsykiatriska utlåtande samt en den 20 december 1940 dagtecknad komplettering av samma utlåtande rörande Lindahl avgivit det utlåtandet, att Lindahl vid tiden för entledigandet till följd av begynnande psykisk och fysisk ålderdomssvaghet varit oförmögen till fortsatt tillfredsställande tjänstgöring.

Statskontoret har i sitt förnyade utlåtande anfört:

Då Lindahl genom varvschefens vid Karlskrona örlogsvarv med stöd av 2 kap. 4 § militära icke-ordinariereglementet (nr 276/1939) meddelade beslut entledigats från sin anställning vid örlogsvarvet före uppnådd pensionsålder, utan att entledigandet synes hava föranletts därav, att Lindahl till följd av sjukdom, nedsatt arbetsförmåga etc. blivit oförmögen till fortsatt tillfredsställande tjänstgöring, är han jämlikt bestämmelserna i det för honom gällande militära tjänstepensionsreglementet (nr 167/1935) icke berättigad till pension utan endast till uppskjuten livränta. Genom medicinalstyrelsens nu gjorda uttalande torde det emellertid få anses ådagalagt, att Lindahl vid tiden för entledigandet varit på grund av sjukdom eller nedsatt arbetsförmåga oförmögen till fortsatt tillfredsställande tjänstgöring. Därest detta förhållande varit för den avskedande myndigheten känt, skulle Lindahl vid entledigandet rätteligen hava bort beviljas avsked med rätt till sjukpension jämlikt föreskriften i 27 § c) militära tjänstepensionsreglementet. Vid nu angivna förhållanden finner statskontoret det rimligt, att Lindahl beredes ersättning för den pensionsrätt, som han genom entledigandet gått förlustig. Ämbetsverket får fördenskull förorda, att Lindahl — under förutsättning att han avsäger sig den honom tillkommande rätten till uppskjuten livränta — av riksdagen tillerkännes en årlig pension till beloppet motsvarande vad som skulle hava tillkommit honom, därest han sjukpensionerats vid tiden för entledigandet.

Jämlikt militära tjänstepensionsreglementet gäller för den av Lindahl tidigare innehavda befattningen som kontorsskrivare av 2:a klass (lönegrad MEO 13) ett pensionsunderlag av 2 436 kronor. Såsom framgår av bifogade, av statskontoret införskaffade tjänstematrikelkort¹ synes Lindahl i pensionshänseende hava vid avgången den 30 juni 1941 kunnat tillgodoräkna en sammanlagd tid av 22 år 4 månader 1 dag, därav över 3 år i den senast innehavda befattningen. Vid sådant förhållande skulle sjukpensionen för Lindahl — vilken vidkännts i tjänstepensionsreglementet fastställt pensionsavdrag — hava uppgått till ett belopp av 1 836 kronor för år räknat jämte därå belöpande dyrtidstillägg. Omräknad enligt kungörelsen den 20 mars 1942 (nr 164) med utgångspunkt från det i allmänna tjänstepensionsreglementet (nr 1008/1941) för befattningen fastställda pensionsunderlaget — 3 072 kronor — kommer pensionen att uppgå till 2 304 kronor för år jämte därå belöpande rörligt tillägg. Enligt hittills tillämpad praxis utgår icke rörligt tillägg å de från anslaget till diverse pensioner och understöd med mera beviljade riksdagspensionerna, utan hava dessa pensioner i stället så gott som undantagslöst avvägs med utgångspunkt från att dyrtidstillägg skulle utgå å desamma. Med hänsyn härtill får statskontoret föreslå, att i förevarande fall, då pensionen bör utmätas efter de i allmänna tjänstepensionsreglementet fastställda grunderna, pensionen av praktiska skäl måtte anvisas att utgå från det för de reglements enligt be-

¹ Här uteslutet.

viljade pensionerna avsedda anslaget, i förevarande fall anslaget till pensionering av militära befattningshavare.

Under åberopande av vad sålunda anförts får statskontoret föreslå, att Lindahl måtte under sin återstående livstid från anslaget till pensionering av militära befattningshavare uppbära en årlig pension å 2 304 kronor jämte därå belöpande rörligt tillägg, att utgå förslagsvis från och med den 1 januari 1943, under villkor dock att Lindahl avstår från den honom tillkommande rätten till uppskjuten livränta.

Utskottet. Med hänsyn till vad i ärendet förekommit finner sig utskottet böra föreslå, att Lindahls pensionsfråga löses på det sätt, statskontoret förordad, innebärande att Lindahl, under villkor att han avstår från den honom tillkommande rätten till uppskjuten livränta, tillerkännes en årlig pension av 2 304 kronor jämte därå belöpande rörligt tillägg. I betraktande av omständigheterna i samband med Lindahls avgång ur tjänst har utskottet emellertid ansett sig böra biträda motionärens yrkande, att pensionen bestämmas att utgå räknat från och med den 1 juli 1941.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion I: 25, må medgiva, att förre kontorsskrivaren av 2:a klass G. A. Lindahl må, räknat från och med den 1 juli 1941, under sin återstående livstid från anslaget till pensionering av militära befattningshavare uppbära en årlig pension av 2 304 kronor jämte därå belöpande rörligt tillägg, under villkor likväl att Lindahl avstår från den honom tillkommande rätten till uppskjuten livränta.

Stockholm den 14 maj 1943.

På bankoutskottets vägnar:

GUST. SVEDMAN.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar Åkerberg*, Berling*, Sandén*, Friggeråker, Sundvik*, Sylwan* och Johansson i Fårekulla*;

från andra kammaren: herrar Paulsen, Andersson i Falkenberg*, K. A. Westman*, Hall*, Andersson i Munkaljungby, Eriksson i Sandby*, Malmborg och Dickson.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.